

NACRT

Lokalni akcioni plan za unaprjeđenje kvaliteta života LGBT osoba za 2019.godinu

OPŠTINA BIJELO POLJE

April 2019

Predsjednik Opštine je obrazovao Radnu grupu, za izradu Lokalnog akcionog plana za unaprjeđenje kvaliteta života LGBTI osoba za 2019.godinu u sastavu:

- **Saida Čikić**, Sekretarijat za lokalnu samoupravu, koordinatorka
- **Miloš Kljajević**, Sekretarijat za lokalnu samoupravu, član
- **Dalida Radović**, Sekretarijat za lokalnu samoupravu, član
- **Almasa Rizvanović**, Sekretarijat za lokalnu samoupravu, član
- **Nađa Bošković**, JZU Dom zdravlja Bijelo Polje, član
- **Dalibor Jeremić**, Uprava policije-CB Bijelo Polje, član
- **Ruzmir Osmanović**, NVO „Multimedijalni studio Bijelo Polje“, član

Pojmovi

AUTOVANJE – Čin javnog objavljivanja da je neka osoba gej, lezbejka, biseksualna ili transrodna. Osnovno je ljudsko pravo svake osobe da odlučuje da li će, kada i kome pričati o svojoj seksualnoj orijentaciji /rodnom identitetu.

ASEKSUALNOST – Odsustvo seksualne orijentacije ili nedostatak interesovanja i želje za seksom. Aseksualnost ne treba miješati sa celibatom, koji je izbor ili je određen situacijom u kojoj se osoba nalazi.

BIOLOŠKI (HROMOZOMSKI) POL – Pol determinisan hromozomima (XX, XY) što podrazumijeva i jasno definisane spoljašnje i unutrašnje genitalije i određeni hormonski status za muški/ženski pol.

BISEKSUALNA OSOBA – Osoba koju emotivno i seksualno privlače osobe koje pripadaju više nego jednom polu.

DISKRIMINACIJA - Svako neopravdano, pravno ili faktičko, neposredno ili posredno pravljenje razlike ili nejednako postupanje, odnosno propuštanje postupanja prema jednom licu, odnosno grupi lica u odnosu na druga lica, koje se zasniva na rasi, boji kože, nacionalnoj pripadnosti, društvenom porijeklu, polu, rodnom identitetu, seksualnoj orijentaciji, zdravstvenom stanju, invaliditetu, starosnoj dobi, imovinskom stanju, pripadnosti grupi, političkoj partiji ili drugoj organizaciji.

GEJ (muškarac) –Muškarac koga fizički ili emotivno privlače isključivo osobe istog pola.

HETEROSEKSUALNI MUŠKARAC /HETEROSEKSUALNA ŽENA/ HETEROSEKSUALNA OSOBA – Osoba koju fizičku i/ili emotivno privlače isključivo osobe suprotnog pola. Heteroseksualna osoba ne mora imati seksualna iskustva s osobom suprotnog pola da bi se definisala kao heteroseksualna.

HOMOSEKSUALNA OSOBA – Osoba koju emotivno i seksualno privlače isključivo osobe istog pola.

HOMO -/BI-/TRANSFOBIJA – Oblik kulturnih i socijalnih predrasuda, koje se manifestuju kao strah, averzija, diskriminišuće ponašanje i nasilje prema osobama koje su homoseksualne ili biseksualne orijentacije te različitog rodno identiteta, odnosno izražavanja.

INSTITUCIONALNA HOMO- /BI-/ TRANSFOBIJA manifestuje se kroz zakonske sankcije, nepostojanje (ili postojanje neodgovarajućih) mehanizama za suzbijanje nasilja i diskriminacije.

DRUŠTVENA HOM-/BI-/ TRANSFOBIJA manifestuje se u formi fizičkog i drugih oblika nasilja, govora mržnje, diskriminacije, prijetnji, marginalizacije, društvene isključivosti, ismijavanja i uvreda.

INTERSEKSUALNA OSOBA – Osoba koja se ne radja sa izrazito ženskim ili muškim, već nedefinisanim polnim organima.

LEZBEJKA- Žena koju fizički i/ili emotivno privlače isključivo osobe istog pola.

LGBT – Skraćenica za Lezbejke, gej muškarce, biseksualne, transrodne osobe .

LGBTTIQ- Skraćenica za lezbejke, gej muškarce, biseksualne, transrodne osobe, transseksualne, interseksualne i queer osobe.

MSM ili muškarci koji imaju seks sa muškarcima: odrednica za biološke muškarce koji imaju seksualne odnose sa drugim muškarcima bilo da se deklariraju kao homo- /biseksualni ili heteroseksualni. MSM kategorija je vezana za ponašanje, a ne seksualnu orijentaciju.

POLNI IDENTITET- Individualno identifikovanje po pitanju pola i polne pripadnost, koje ne zavisi od biološkog pola koji je pripisan rođenjem.

QUEER – Pojam koji označava svaki oblik odstupanja od uobičajenih društvenih normi ponašanja. Suština je odbijanje nametnutih normi, bilo da se radi o seksualnosti, rodu, polu, a polazi od činjenice da identitet nije fiksiran već promjenljiv. Queer se ne odnosi isključivo na LGBT osobe.

ROD- Pojam se odnosi na društveno konstruisane uloge, ponašanja, aktivnosti i atribute koje dato društvo smatra prigodnim za muškarce i žene.

RODNI IDENTITET- Sopstveni rodni doživljaj, koji ne mora zavisiti od biološkog pola pripisanog rođenjem. Ne podrazumijeva samo binarni koncept muškog ili ženskog.

SEKSUALNA ORIJENTACIJA – Emocionalna i/ili fizička privlačnost ili naklonost koja može biti prema osobama istog i/ili različitog pola. Obuhvata heteroseksualnost, homoseksualnost i biseksualnost.

STREJT –Žargonski termin koji označava heteroseksualnost /heteroseksualnu osobu.

TRANSEKSUALNA OSOBA- Osoba koja ima jasnu želju i namjeru da promijeni svoj pol, kao i osoba koja je djelimično ili potpuno modifikovala (uključujući fizičku i/ili hormonalnu terapiju i operacije) svoje tijelo i prezentaciju, izražavajući svoj rodni i /ili polni identitet i osjećaj sebe.

TRANSRODNA OSOBA - Osoba čiji rodni identitet i /ili rodno izražavanje nije u skladu sa uvriježenim (nametnutim) tradicionalnim rodnim ulogama i normama.

Uvod

U Crnoj Gori nailazi se na nedostatak razumijevanja među opštom javnošću, kao i u nekim slučajevima na tolerisanje otvorenih homofobičnih i transfobičnih stavova i izjava. Visok nivo diskriminacije i stigmatizacije čini LGBTI zajednicu jednom od najizloženijih i najranjivijih manjinskih grupa u Crnoj Gori subjektom nasilja i diskriminacije na različitim nivoima. Crna Gora kao država i društvo u njoj, stremi dostizanju visokog stepena društvene inkluzije, preko prepoznavanja i priznavanja osnovnih i drugih ljudskih prava pripadnicima LGBTI zajednice kao i svih drugih grupa koje su prepoznate kao ranjive. U odnosu na ljudska prava, Crna Gora je svojim pristupanjem temeljnim međunarodnim sporazumima u oblasti ljudskih prava potvrdila svoju posvećenost demokratskom društvenom razvoju, koji podrazumijeva usvajanje i doslednu primjenu međunarodnih standarda ljudskih prava i sloboda, uz poštovanje načela nediskriminacije. U tom kontekstu, Vlada Crne Gore je u maju 2013. godine usvojila Strategiju za unapređenje kvaliteta života LGBT osoba u Crnoj Gori za period 2013-2018.godine, kao sistemski odgovor na uočenu pojavu diskriminacije LGBT osoba u crnogorskom društvu a nakon toga i Strategiju za unapređenje kvaliteta života LGBTI osoba u Crnoj Gori 2019-2023.godina, koja predstavlja izraz kontinuiteta politike Vlade Crne Gore i njene posvećenosti da i dalje radi na unapređenju i zaštiti prava i sloboda LGBTI osoba.

Opština Bijelo Polje 2015.godine, potpisala je Sporazum o saradnji sa Ministarstvom za ljudska i manjinska prava, te je shodno ovom protokolu u obavezi da zajedno sa Ministarstvom stvara uslove za ostvarivanje što boljih prava LGBTI populacije na lokalnom nivou. Potpisivanjem ovog Sporazuma, opština Bijelo Polje priključila se krugu lokalnih samouprava koje će, zajedno sa Ministarstvom za ljudska i manjinska prava, biti posvećene unapređenju položaja i zaštite prava LGBT zajednice, kao jedne od ranjivih grupa u našem društvu. Sporazum se zasniva na principima partnerstva, transparentnosti i odgovornosti. Cilj ovog Sporazuma je uspostavljanje i definisanje oblika saradnje u realizaciji aktivnosti na unapređenju položaja i zaštiti prava LGBT zajednice, međusobne konsultacije, razmjenu informacija i preduzimanje drugih zajedničkih mjera i aktivnosti partnera potpisnika Sporazuma, radi uspostavljanja tolerantnog okruženja prema LGBT osobama u lokalnoj zajednici.

U odnosu na potpisani Sporazum, nametnula se potreba izrade Lokalnog akcionog plana za unapređenje kvaliteta života LGBTI zajednice. U tu svrhu, krajem 2018. godine, formiran je rješenjem Predsjednika opštine Tim za izradu ovog dokumenta. Tim je sastavljen od predstavnika organa lokalne samouprave, državnih organa i institucija kao i predstavnika civilnog društva, odnosno onih činilaca u Opštini koji

su prepoznati kao neophodni da se brinu o unapređenju kvaliteta života LGBTI zajednice. Glavni cilj ovog plana jeste obezbjeđivanje i stvaranje povoljnih uslova ukupne egzistencije i pune socijalne prihvaćenosti osoba drugačije seksualne orijentacije od heteroseksualne i rodnog identiteta, obezbjeđivanje sigurnog i podržavajućeg okruženja za LGBTI osobe kao i obezbjeđivanje šire podrške LGBTI osobama.

Predsjednik Opštine Bijelo Polje je imenovao kontakt osobu za zaštitu prava LGBTI osoba. Osim u opštini, kontakt osobe su imenovane i u pojedinim institucijama kao što su Uprava policije – CB Bijelo Polje, JZU Opšta bolnica i Centar za socijalni rad.

U Opštini Bijelo Polje djeluju brojne NVO koje se bave zaštitom i promocijom ljudskih i manjinskih prava. Jedna od prepoznatljivijih je „Multimedijalni studio“ Bijelo Polje, koja se između ostalog bavi i zaštitom i promocijom prava LGBTI osoba. U proteklom periodu ova organizacija je realizovala više projekata koje su podržani od Vlade Crne Gore - Ministarstva sporta, ZZZCG ali i Opštine Bijelo Polje koja je kroz projekat “Sloboda dolazi”, odobrila sredstva Konkursom kod Komisije za raspodjelu sredstava nevladinim organizacijama.

Pravni okvir

Lokalni akcioni plan za unaprjeđenje kvaliteta života LGBTI osoba za 2019.godinu, je razvojni dokument za implementaciju politike jednakosti svih građana, sa posebnim osvrtom na promovisanje i poštovanje različitosti kojim se želi unaprijediti ljudska prava LGBTI osoba i povećati stepen njihovog društvenog prihvatanja u loklanoj zajednici.

Zabrana diskriminacije po osnovu seksualne orijentacije, rodnog indetiteta i interseksualnih karakteristika zaštićena je međunarodnim i nacionalnim pravom te drugim instrumentima koje su države utvrdile u cilju zaštite osnovnih ljudskih prava.

Crna Gora, kao nezavisna i međunarodno priznata država, članica Ujedinjenih nacija i zemlja kandidatkinja za ulazak u Evropsku uniju shodno svojim međunarodno preuzetim obavezama koje proizilaze iz članstva u međunarodnim organizacijama, ratifikacije međunarodnih sporazuma, a posebno ratifikacije Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju EU, obavezna je da na bazi ustavnih odredbi osigura poštovanje ljudskih prava i sloboda svih njenih građana i građanki na nediskriminatornoj osnovi i nezavisno od njihovih ličnih svojstava, uključujući seksualnu orijentaciju, rodni identitet i/ili interseksualne karakteristike.

Sa aspekta međunarodnog prava i međunarodnih standarda, ovaj Lokalni akcioni plan se prije svega oslanja na Evropsku konvenciju za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda iz Rima 1950.godine, kojim se uređuje zabrana diskriminacije i uživanje prava i sloboda bez diskriminacije po bilo kom osnovu, kao što su pol, rasa, boja kože, jezik, vjeroispovijest, političko ili drugo mišljenje, nacionalno ili socijalno porijeklo, veza sa nekom socijalnom manjinom, imovno stanje, rođenje ili drugi status.

Ako posmatramo nacionalni aspekt, osnovni dokument na kojem se zasniva Akcioni plan je nacionalna Strategija za unapređenje kvaliteta života LGBTI osoba u Crnoj Gori za period 2019-2023.godina.

Crna Gora je ustavno definisana kao građanska, demokratska, ekološka i država socijalne pravde, zasnovana na vladavini prava. Nosilac suverenosti je građanin/ka koji ima crnogorsko državljanstvo. Ustav Crne Gore daje pravnu osnovu za promovisanje, jačanje i unapređenje zaštite osnovnih ljudskih prava i sloboda, uključujući i prava i sloboda lezbejki, gejeva, biseksualaca/ki, transrodnih i interseksualnih osoba i potvrđuje obavezu Crne Gore da poštuje međunarodne standarde u tom kontekstu. Pravna osnova za promovisanje, jačanje i unapređenje zaštite osnovnih ljudskih prava i sloboda sadržana u Ustavu Crne Gore je dalje operacionalizovana kroz posebne zakone. To su prije svega Krivični zakon Crne

Gore, Zakon o zabrani diskriminacije, i na kraju Zakon o Zaštitniku/ci ljudskih prava i sloboda Crne Gore, kojim je kreiran dodatni mehanizam zaštite od diskriminacije LGBTI osoba, pored postojećih inspekcijskih i pravosudnih mehanizama.

Krivični zakon Crne Gore, kojim se uređuje krivično-pravna odgovornost, u članu 159 propisuje krivično djelo povreda ravnopravnosti. Ovim članom je propisana kazna zatvora za lice koje drugome licu, po osnovu seksualne orijentacije i rodnog identiteta, uskrati ili ograniči ljudska prava i slobode utvrđena Ustavom, zakonima ili drugim propisima ili opštim aktima ili potvrđenim međunarodnim ugovorima ili mu na osnovu ove razlike daje povlastice ili pogodnosti. Takođe, članom 433 ovaj zakon propisuje krivično djelo rasna i druga diskriminacija. Ovim članom je propisana kazna zatvora za lice koje, po osnovu seksualne orijentacije i rodnog identiteta, krši osnovna ljudska prava i slobode zajamčene opšteprihvaćenim pravilima međunarodnog prava i potvrđenim međunarodnim ugovorima od strane Crne Gore, dok članom 42a istog zakona, propisana je posebna okolnost za odmjeravanje kazne za krivično djelo učinjeno iz mržnje, odnosno je krivično djelo učinjeno iz mržnje zbog seksualne orijentacije ili rodnog identiteta drugog lica, takvu okolnost sud će cijeliti kao otežavajuću.

Zakon o zabrani diskriminacije zabranjuje neposrednu i posrednu diskriminaciju, između ostalog i po osnovu seksualne orijentacije, rodnog identiteta i/ili interseksualnih karakteristika. Posebnim članovima ovog zakona regulisano je pitanje govora mržnje (članu 9a), koji je zabranjen, dok se kao poseban osnov zabrane diskriminacije navodi seksualna orijentacija, rodni identitet i/ili interseksualne karakteristike (član 19).

Zakonom o zaštitniku/ci ljudskih prava i sloboda Crne Gore je uspostavljen institucionalni mehanizam za zaštitu od diskriminacije. Zaštitnik/ca samostalno i nezavisno, na načelima pravde i pravičnosti preduzima mjere za zaštitu ljudskih prava i sloboda kada su povrijeđena aktom, radnjom ili nepostupanjem državnih organa, organa državne uprave, organa lokalne samouprave, javnih službi i drugih nosilaca javnih ovlašćenja, kao i mjere za sprječavanje mučenja i drugih oblika nečovječnog ili ponižavajućeg postupanja i kažnjavanja i mjere za zaštitu od diskriminacije (član 2).

Vizija

Grad ravnopravnosti i jednakih mogućnosti za sve građane bez obzira na rodni identitet i seksualnu orijentaciju

Misija

Kreiranje antidiskriminacionog okruženja za pripadnike LGBTI zajednice

1) Društveno prihvatanje, prava i bezbjednost LGBTI osoba

STRATEŠKI CILJ 1

Unaprijeđeno društveno prihvatanje LGBTI osoba kroz snažniju institucionalnu i podršku građana/ki u ostvarivanju njihovih prava

STRATEŠKI CILJ 1.	<i>Unaprijeđeno društveno prihvatanje LGBTI osoba kroz snažniju institucionalnu i podršku građana/ki u ostvarivanju njihovih prava.</i>				
Operativni cilj 1.	Promocija zakonske regulative iz oblasti ljudskih prava i prava LGBTI osoba				
	Početno stanje	Stanje na kraju sprovođenja Akcionog plana			
	U procesu izrade i sprovođenja Strateških dokumenata i pozitivnih zakonskih propisa koji regulišu prava LGBTI osoba prepoznat je nedostatak zainteresovanosti i informisanosti šire društvene zajednice o istom.	Povećan stepen informisanosti o strateškim dokumentima i pozitivnim zakonskim propisima.			
Aktivnost koja utiče na realizaciju operativnog cilja br.1	Indikator rezultata	Nadležne institucije - nosioci aktivnosti	Rok nosiocu aktivnosti	Planinra sredstva	Izvor finansiranja
1) Promocija Zakona o istopolnim zajednicama i Zakona o zabrani diskriminacije	- Organizovan okrugli sto - Prisustvovalo 30 učesnika - Realizovana radijska emisija	- Lokalna samouprava - Nadležne institucije - NVO	III kvartal 2019.	200E	Redovna budžetska sredstva Opštine Bijelo Polje
2) Obilježavanje 10.Decembra – Dan ljudskih prava (s akcentom na prava i bezbjednost LGBT)	- Organizovana tribina - Prisutno najmanje 50 učesnika	- Lokalna samouprava - Nadležne institucije - NVO	IV kvartal 2019	500E	Redovna budžetska sredstva Opštine Bijelo Polje

Operativni cilj 2.	Suzbijanje govora mržnje i prevencija drugih oblika nasilnog ponašanja prema LGBTI osobama				
	Početno stanje	Stanje na kraju sprovođenja Akcionog plana			
	Prisutan je govor mržnje prema LGBTI populaciji i tamna brojka neprijavljenih slučajeva nasilja u porodici i društvenoj zajednici prema pripadnicima ove populacije	Smanjen broj prijavljenih slučajeva govora mržnje i ojačana tolerancija na različitosti u porodici i društvu.			
Aktivnost koja utiče na realizaciju operativnog cilja br.1	Indikator rezultata	Nadležne institucije - nosioci aktivnosti	Rok nosiocu aktivnosti	Planinra sredstva	Izvor finansiranja
1) Medijska kampanja	- Realizovana radijska i tv emisija - Izrada i distribucija flajera - 500 komada - Informisana šira javnost	- Lokalna samouprava - NVO - Mediji	III i IV kvartal 2019.	150E	Redovna budžetska sredstva Opštine Bijelo Polje

Operativni cilj 3.	Unapređenje stručnih kompetencija Tima za praćenje implementacije LPA				
	Početno stanje	Stanje na kraju sprovođenja Akcionog plana			
	U postupku izrade plana nametnula se potreba da Tim koji bude pratio implementaciju LAP-a unaprijedi svoja znanja i razmijeni informacije sa predstavnicima institucija i NVO sektora jednog od Rainbow gradova.	Unaprijeđeno znanje članova Tima za praćenje implementacije LAP-a.			
Aktivnost koja utiče na realizaciju operativnog cilja br.3	Indikator rezultata	Nadležne institucije - nosioci aktivnosti	Rok nosiocu aktivnosti	Planinra sredstva	Izvor finansiranja

Studijska posjeta nekom od Rainbow city-ja u okruženju	- Organizovana studijska posjeta - Uspostavljeni kontakti i saradnja sa relevantnim institucijama - Uspostavljeni kontakti i saradnja sa NVO sektorom	- Lokalna samouprava	II kvartal 2019.	2500E	Redovna budžetska sredstva Opštine Bijelo Polje Projekat, donacije
---	---	--	-------------------------	--------------	---

2) Zdravstvena i socijalna zaštita

STRATEŠKI CILJ 2

Unapređenje pristupa LGBTI osoba uslugama u zdravstvenoj i socijalnoj zaštiti

STRATEŠKI CILJ 1.	<i>Unapređenje pristupa LGBTI osoba uslugama u zdravstvenoj i socijalnoj zaštiti</i>				
Operativni cilj 1.	Povećanje senzibilizacije zdravstvenih i socijalnih radnika u radu sa LGBTI osobama				
	Početno stanje		Stanje na kraju sprovođenja Akcionog plana		
	Evidentno je prisutan rizik za LGBTI osobe u ostvarivanju zdravstvene njege i socijalne zaštite, proisteklo iz straha od posljedica otkrivanja seksualnog identiteta zaposlenim u ovim ustanovama.		Uspostavljeno povjerenje između LGBTI osoba i zaposlenih u ustanovama socijalne i zdravstvene zaštite.		
Aktivnost koja utiče na realizaciju operativnog cilja br.1	Indikator rezultata	Nadležne institucije - nosioci aktivnosti	Rok nosiocu aktivnosti	Planirana sredstva	Izvor finansiranja
Medijska promocija antidiskriminacionog zakonodavstva i Vodiča dobre prakse za medicinske radnike/ce u radu sa LGBT osobama, kroz radijske i tv emisije lokalnih emitera	- 2 radijske emisije - 1 tv emisija	- Lokalna samouprava - JZU - CSR - NVO	III i IV kvartal	Sredstva nisu potrebna	

3) Kultura

STRATEŠKI CILJ 3

Promjena društvene percepcije u odnosu na LGBTI populaciju

STRATEŠKI CILJ 1.	<i>Promjena društvene percepcije u odnosu na LGBTI populaciju</i>				
Operativni cilj 1.	Promocija kulturnog stvaralaštva LGBTI populacije				
	Početno stanje	Stanje na kraju sprovođenja Akcionog plana			
	Nedovoljno iskorišten kulturni prostor sadržajima LGBTI populaciji prisustvo predrasuda u kojima se nalazi uzrok društvenog neprihvatanja LGBTI osoba	Podstaknuta promjena društvene svijesti u pravcu potpunijeg razumijevanja i prihvatanja LGBTI osoba			
Aktivnost koja utiče na realizaciju operativnog cilja br.1	Indikator rezultata	Nadležne institucije - nosioci aktivnosti	Rok nosiocu aktivnosti	Planirana sredstva	Izvor finansiranja
Promocija dokumentarnog filma i pozorišne predstave na temu LGBTI prava i zaštite istih	- Emitovan film - Izvedena predstava	- Lokalna samouprava - JU Centar za kulturu - NVO	II i III kvartal	500,00e	- Lokalna samouprava, - NVO, - Projekti i donacije
„Živa biblioteka“ – radionica	- Održana jedna radionica	- NVO	IV	200,00e	-NVO

FINANSIRANJE SPROVOĐENJE, PRAĆENJE I FINANSIRANJE AKCIONOG PLANA

Finansiranje

Na osnovu planiranih mjera koje treba preduzeti u sljedećem periodu, predviđeno je da se budžetom Opštine opredjeljuje određeni iznos od ukupnog godišnjeg bužeta Opštine, za finansiranje dijela aktivnosti koje su predviđene Lokalnim akcionim planom za unaprjeđenje kvaliteta života LGBTI osoba za 2019.godinu.

Osim sredstava iz budžeta Opštine, realizacija planiranih aktivnosti će se finansirati i kroz državni budžet kao i kroz raspoloživa sredstava međunarodnih i domaćih donacija i programa bespovratne pomoći, koja su dostupna lokalnim samoupravama, institucijama i nevladinom sektoru u Crnoj Gori.

Opština će obezbijediti budžet za primjenu navedenog Akcionog plana iz sopstvenih izvora.

Sprovođenje

Za sprovođenje Lokalnog akcionog plana za unaprjeđenje kvaliteta života LGBTI osoba u Opštini Bijelo Polje, biće odgovoran Tim imenovan od strane predsjednika opštine.

Monitoring i evaluacija

Kvalitetan monitoring i evaluacija obezbjeđuju povratne informacije, a osnov za monitoring i evaluaciju je sam Akcioni plan, te je zato potrebno istaći važnost dobrog definisanja indikatora koji su kvalitativni i kvantitativni pokazatelji za mjerenje i procjenu realizacije planiranih aktivnosti i ciljeva.

Sistem monitoringa (praćenja) i evaluacije obuhvata sve faze i nivoe sprovođenja Akcionog plana za poboljšanje položaja LGBTI osoba i treba da obezbijedi informacije o napretku i sprovođenju definisanih aktivnosti, kao i procjenu uspješnosti planiranih ciljeva.

Za sprovođenje monitoringa i evaluacije, biće zadužen međusektorski Tim koji će biti formiran nakon usvajanja Akcionog plana. Tim će pratiti i podsticati implementaciju istog o čemu će obavještavati javnost, ali i pripremiti godišnji izvještaj koji će podnijeti lokalnom parlamentu.